

С. В. Сорокіна, В. О. Акмен, Харківський державний університет харчування та торгівлі

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАННІ ТОВАРОЗНАВЦІВ-ЕКСПЕРТІВ

Сорокіна С. В., Акмен В. О.

Застосування інтерактивних інформаційних технологій в навчанні товарознавців-експертів

У сучасній системі освіти значне місце займає самостійна робота студентів. Для підвищення мотивації і активації самостійної роботи товарознавців-експертів запропоновано застосування інтерактивних інформаційних технологій, а саме програмної оболонки у вигляді програмного ресурсу. Це дає можливість проведення занять в електронному режимі з демонстрацією наочних зображень за допомогою слайд-шоу, що сприяє концентрації уваги та зацікавленості студентів.

Ключові слова: студенти, самостійна робота, інтерактивні інформаційні технології, дистанційне навчання, програмна оболонка, програмний ресурс.

Сорокіна С. В., Акмен В. А.

Применение интерактивных информационных технологий при обучении товароведов-экспертов.

В современной системе образования значительное место занимает самостоятельная работа студентов. Для повышения мотивации и активации самостоятельной работы экспертов-товароведов предложено применение интерактивных информационных технологий, а именно программной оболочки в виде программного ресурса. Это дает возможность проведения занятий в электронном режиме с демонстрацией наглядных изображений с помощью слайд-шоу, что способствует концентрации внимания и заинтересованности студентов.

Ключевые слова: студенты, самостоятельная работа, интерактивные информационные технологии, дистанционное обучение, программная оболочка, программный ресурс.

Постановка проблеми у загальному вигляді. В освіті сьогодні проголошується принцип варіативності, який дає можливість освітнім установам, педагогічним колективам вибирати і конструювати педагогічний процес за будь-якою моделлю, включаючи авторські. В зв'язку з цим йде наукова розробка і

практичне обґрунтування нових ідей і технологій. У ситуації, що склалася, вища учбова установа повинна орієнтуватися в широкому спектрі сучасних інноваційних технологічних моделей.

В даний час висококваліфікованому товарознавцю-експерту все частіше доводиться ухвалювати рішення, що вимагають не тільки знань товарознавства, а і економічних знань, знань основ менеджменту і практичного маркетингу, психології, фізики, хімії і інших наук. Виникла гостра потреба в кваліфікованих фахівцях і керівниках різного рангу, які, добре розбираючись в предметі високотехнологічного процесу проведення експертизи (наукоємкому процесі дослідження товарів і технологій їх отримання), могли б успішно діяти в ринкових умовах, коли питання якості стали насущною проблемою. Потребуються фахівці з істотно покращеною підготовкою у області супутніх наук, наприклад: хімія жирів і вітамінів, знання процесів хімічних перетворень речовин, які відбуваються при збереженні продуктів, знання процесів сорбції і десорбції речовин, і структурно-механічних зв'язків, реологій, а також основ маркетингового дослідження ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В умовах, коли відбувається динамічний розвиток нових технологій, безперервне поповнення і зміна асортиментного переліку товарів, технічне переоснащення сучасних виробництв, працедавець все більшою мірою пред'являє вимоги не до конкретних знань, а до загальних компетенцій працівників. Тому, в сучасній системі освіти, слід також акцентувати увагу на збільшенні часу, що відводиться на самостійне навчання студентів. Переважна більшість науковців вважають, що якість самостійної роботи студентів пов'язана з діючим у ВНЗ підходом [1]. Традиційні методики організації самостійної роботи студентів в умовах кредитово-модульної системи, в більшості вищих учбових закладів, не ефективні, тому, що базуються на пасивних інформаційних принципах. Крім того, вони недостатньо впливають на мотивацію навчання, не сприяють створенню атмосфери систематичної самостійної роботи по оволодінню знаннями. Механічне збільшення частки самостійної роботи студентів без зміни форм і методів традиційного навчання може привести до зниження якості освіти, адже при цьому не збільшується кількість годин у

викладача на керівництво цією роботою, на перевірку якості засвоєння студентами матеріалу. У зв'язку з цим актуальним завданням є пошук і впровадження в учбовий процес нових методик і технологій, які сприятимуть підвищенню інтересу і активізації самостійного навчання студента [2, 3].

Формування мети статті. Метою роботи є опис напрямів застосування інтерактивних інформаційних технологій для активізації самостійного навчання студентів експертів товарознавців.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для вирішення питання самостійного навчання студентів у допомогу викладачам приходять нові інформаційні технології, оскільки саме вони є не тільки прогресивними, але і цікавими для студентів, що сприяє підвищенню ефективності самостійної роботи студентів і дозволяє реалізувати принципово нові форми і методи навчання. Розвиток нових інформаційних технологій породив у всьому світі велику кількість програмних продуктів, які орієнтуються на їх використання в освітніх цілях. Комп'ютер має багато технічних можливостей, що робить його привабливим для студента. Але головне, що відрізняє комп'ютер від інших засобів навчання, це можливість діалогу – не формального, а інтерактивного діалогу, який підвищує активну роль студента у власному навчанні. У арсеналі кожного викладача повинні бути розроблені новітні Інформаційні технології, дидактичними можливостями яких є індивідуалізація учбової діяльності студента, активізація мислення, підвищення мотивації. Комп'ютерні мережі являють собою новий етап в розвитку зовнішніх засобів інтелектуальної діяльності, пізнання і спілкування.

Таким чином, можна передбачити, що застосування ряду елементів дистанційного навчання сьогодні може забезпечити ряд переваг: доступність широкому спектру студентства; відсутність необхідності відвідувати лекції і семінари (для заочної форми навчання); оперативність отримання інформації; використання провідних освітніх технологій; можливість індивідуалізації процесу навчання; гнучкі консультації.

Одним з прикладів електронної реалізації цього завдання на кафедрі товарознавства в митній справі є проведення тестового контролю знань студентів

за допомогою програми тестування, до якої входять пакети учбово-контролюючих тестових завдань для контролю знань за всіма дисциплінами. Саме з розвитком інфраструктури навчальної мережі університету та переходом на клієнт-серверні технології з'явилась можливість запровадження вказаної універсальної мережної контролюючої системи, що дозволяє використовувати тести різних рівнів складності, накопичувати та аналізувати результати.

Подальшим прогресивним кроком є також введення у дію комплексних електронних ресурсів за кожною з дисциплін, що викладаються на кафедрі. Для цього пропонується програмна оболонка у вигляді програмного ресурсу, яка складається з двох модулів; системи створення курсу (для викладача-адміністратора) та системи навчання (для студента-користувача). У кожного з них своя функціональність, що забезпечує гнучкість налагодження всієї системи.

Варто відзначити, що цей програмний ресурс забезпечує динамічне підключення методичної і практичної допомоги теоретичного і довідкового матеріалів, підтримує систему тестового контролю і віддалену взаємодію з викладачем за допомогою електронної пошти. Навігацію за розділами здійснюють за допомогою деревовидного меню. Це меню розробляється викладачем і поміщається в модулі адміністратора. Кожному пункту меню відповідає пов'язаний з ним файл, сторінка якого відображається у вбудованому браузері в нижній частині вікна. Це дає можливість проведення в електронному режимі як лекційних курсів, так і практичних занять з демонстрацією в режимі слайд-шоу наочних зображень порядку рішення завдань або проведення досліджень. Незважаючи на той факт, що такий вид занять як лабораторні, на нашу думку, повинно проходити виключно в аудиторії, дистанційне навчання і в цьому випадку має певні позитивні сторони, але за умови виконання студентом лабораторної роботи безпосередньо перед екраном під чітким спостереженням викладача. Реалізація цих переваг стає можливою за рахунок того, що студент задовго до заняття, наприклад, на початку семестру, має можливість, по-перше, переглянути зміст всіх лабораторних робіт, які він повинен виконати для засвоєння матеріалів курсу і оволодіння певними навичками, по-друге, до

виконання ним лабораторної роботи має можливість чітко з'ясувати ряд елементів самої роботи: хід проведення роботи, основні теоретичні положення, реактиви та прилади, що слід застосовувати тощо. Такий шлях попереднього засвоєння матеріалу, у зручний для студента час, повинен вивільнити творчі можливості при проведенні самої лабораторної роботи і зосередитися на отриманні позитивного результату. Описуючи нововведення далі, слід сказати, що в програмі кожен елемент меню може мати підрозділи необмеженого рівня. Коли викладач додасть всі учбові матеріали з дисципліни, а студент оволодіє і зрозуміє зміст тим, тоді можна приступати до вирішування тестів. Для цього студенту необхідно скористатися вбудованим редактором тестів. Головною особливістю інтерактивної програмної оболонки, що пропонується, є можливість мобільної модифікації як учбових матеріалів, так і методів контролю знань, які є дуже важливими для тих дисциплін, які базуються використанні сучасних технологій дослідження. Зручна навігація, в поєднанні з можливістю додавання наочних матеріалів, забезпечує високу якість освіти.

Описана програма дуже зручна і проста в користуванні. За допомогою її інструментів можна створювати електронні навчально-методичні матеріали, які не вимагають спеціальної комп'ютерної освіти і учать орієнтуватися в інформаційних потоках, а також уміло використовувати знайдену інформацію.

Висновки. Таким чином запропоновані методи застосування інтерактивних інформаційних технологій в навчанні студентів товарознавців-експертів виявляються дієвими, що особливо важливо при збільшенні часу на самостійне навчання студентів, оскільки вказана програма підходить для дистанційного навчання і спонукає кожного студента самостійно здобувати нові знання. А враховуючи сучасний рівень зайнятості молоді, питання – впроваджувати або не впроваджувати нові форми інформаційних технологій в навчанні в Україні, є риторичним, оскільки дистанційна освіта була визначена в Законі України «Про вищу освіту», розроблена і затверджена «Концепція розвитку дистанційного навчання в Україні», а Кабінетом Міністрів України була надана програма розвитку цієї нової форми навчання. Проте і на теперішній час ведуться розмови

про доцільність використання цієї системи освіти і якості її застосування при підготовці майбутніх фахівців. Для остаточного вирішення питання використання нових інформаційних форм навчання слід подовжувати їх експериментальне втілення і опробування на окремих дисциплінах.

Література

1. **Степко М. Ф.** Болонський процес і навчання впродовж життя / М. Ф. Степко, Б. В. Клименко, Л. Л. Товажнянський: Монографія. – Харків : НТУ “ХП”, 2004. – 112с.

2. **Сорокіна С. В.** До питання організації самостійної роботи студентів в умовах навчання за кредитно-модульною системою / С. В. Сорокіна, Т. М. Летута, В. О. Акмен // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг: зб. наук. праць / Харк. держ. ун-т харч. та торг. – Харків : ХДУХТ, 2010. – Вип. 2. – С. 156 – 159:

3. **Сорокіна С. В.** Аналіз креативних методів організації навчального процесу / С. В. Сорокіна, В. А. Афанасьєва, Д. М. Одарченко // Модернізація вищої освіти та проблеми управління якістю підготовки фахівців: VII всеукраїнська наук.-метод. конф., 24 жовтня 2009р.: тези доп. – Харків : ХДУХТ, 2009. – С. 190.

Sorokina S. V., Akmen V. A.

Application of interactive information's technologies in the studies of students of experts of commodity experts

Independent work of students takes considerable seat in the modern system of education. For the increase of motivation and activating of independent work of experts-commodity experts application of interactive information's technologies is offered, namely shell program as a programmatic resource. It enables leadthrough of employments in the electronic mode with demonstration of evident images with the help sliding seat-show, that is instrumental in the concentration of attention and personal interest of students.

Keywords: students, independent work, interactive information's technologies, controlled from distance teaching, shell-program, program of resource.

Відомості про авторів

Сорокіна Світлана Вікторівна – кандидат технічних наук, доцент кафедри товарознавства в митній справі Харківського державного університету харчування та торгівлі. Основні наукові інтереси зосереджені на дослідженні якості продовольчих та непродовольчих товарів, особливо квітково-декоративних рослин.

Акмен Вікторія Олександрівна – старший викладач кафедри товарознавства в митній справі Харківського державного університету харчування та торгівлі. Основні наукові інтереси зосереджені на дослідженні якості продовольчих та непродовольчих товарів, особливо кондитерських виробів збагачених гемовим залізом.

Стаття надійшла до друку 10.04.2013

Прийнята до друку 26.04.2013